ЯКУБ КОЛАС
Народны паэт Беларусі.

АДПОМСЦІМ

Выданне газеты «Совецкая Беларусь»
1942 г.

ЗМЕСТ

стар.

73426 Рэдактар Т. Гарбуноў.

ДА ЗБРОІ, БЕЛАРУСКІ НАРОД!

Беларусь, родная Совецкая зямля!

Ты зноў чуеш громы ваеннай навальніцы. Зноў садрыгаюцца лясы і прасторы тваіх палёў ад гуку гармат, ад грукату танкаў і рэву самалётаў.

Вялікія бітвы пачаліся і кончацца на табе, беларуская зямля. Але не з цёмнага фашысцкага захаду, а з ясных усходніх далячынь грыміць сёння пераможнае водгулле вайны і плыве ўсё далей і далей на захад, як голас прадвесня, як весць твайго вызвалення.

Не палон і няволя, не чорная ноч пакуты, а радасць волі і яснасць сонечнага дня звіняць у гэтым водгуллі. На захад ідзе Чырвоная Армія, жалезнаю мятлою вымятае грабежніцкія орды ашалелага фашызма. Пахіснуўся нямецкі жалезны ідал на гліняных нагах, і рухне ў прах крывавая постаць, праклятае насенне прускай ваеншчыны, тупалобы двуногі звер імя якому Адольф Гітлер.

Дарагія браты мае, беларусы! Кончылася фальшывая песня гітлераўскіх брахуноў і падбрэхічаў, песня, у якой на ўсе лады спявалася аб тым, што немцы непераможны. Калі-б перад вачыма гітлераўскіх сабак хоць на адну хвіліну паўстаў сапраўдны малюнак та-

го, што сталася з гэтай «непераможнай» грабежніцкай ардою пад Масквой, то яны ўбачылі-б такія могілкі нямецкай ваеннай «славы», якіх яшчэ ніхто ніколі не бачыў на свеце.

Усе дарогі, вялікія і малыя, усе ямы, канавы, падземныя збудаванні шчыльна забіты трупамі нямецкіх салдат. А колькі самі немцы пахавалі іх пад дзеравяннымі крыжамі. На цэлыя доўгія вёрсты ў розных напрамках ад Масквы—на поўнач, на поўдзень, на захад—параскіданы шкілеты нямецкіх бронемашын, гармат, танкаў, грузавікоў. Сотні тысяч абвашывеўшых адборных гітлераўскіх галаварэзаў знайшлі свой бясслаўны канец на снежных прасторах старажытнай рускай зямлі.

Разбітыя нямецкія орды коцяцца назад пад грамавымі ўдарамі Чырвонай Арміі, высцілаючы дарогі сваімі трупамі.

І вось яна, Чырвоная Армія, гордасць наша і слава, цвёрдаю нагою ступае на тваю зямлю, многапакутны, свабодалюбівы, беларускі народ, і нясе табе радасць вызвалення.

Сустракай-жа сваіх баявых сыноў, сваіх братоў-чырвонаармейцаў.

Рускі, украінец і беларус, грузін і казах, узбек і кіргіз, таджык і армянін, уралец і сібірак—гэта адна баявая сям'я вялікага савецкага народа, з'еднаная сталінскаю дружбай народаў.

Прымай-жа іх усіх, як сваіх родных сыноў і братоў.

Памагай, чым толькі можаш, Чырвонай Арміі граміць і вынішчаць фашысцкую чорную пошасць, апаганіўшую і разбурыўшую твае гарады і сёлы.

Як саранча, навалілася гітлераўская погань і ўсё пажырае і паліць на сваёй дарозе, расцягвае наша дабро і набытак, раззяўляе сваю звярыную пасць на вашы землі, каб насаджаць на іх памешчыкаў-баронаў, а вас ператварыць у батракоў і слуг.

Яны лічаць сябе народам вышэйшай пароды. Толькі ім панаваць, а ўсе іншыя павінны слугаваць ім, працаваць на іх. Гэта такі «новы парадак» нямецкага крывавага вырадка людаеда Гітлера.

Дык капайце-ж магілы ліхім пражорам і іх паслугачам. Няхай ніводнага здрадніка і нямецкага гада не астанецца на нашай зямлі.

Да зброі, беларускі народ! На дапамогу Чырвонай Арміі! Усе сілы, усе мыслі, волю і намаганне на разгром Гітлера і яго шайкі злачынцаў!

Звер моцна ранен, але хрыбет яго не зломлен. Раненый-ж звер небяспечны. За ім трэба пільна сачыць і нанасіць яму ўдар у самае сэрца.

Біце-ж фашысцкага звера! Біце так, каб зямля гарэла пад яго нагамі.

Няхай кожны куст, кожнае балота, лес і гай

станауць магіламі гітлераўскай погані! Смерць разбойніку Гітлеру і яго чорнай зграі!

К канцу падыходзіць дарога
Крыві і ярма.
Ад ярасці гневу людскога
Збавення няма.
Навокал разбойніка-звера
Змыкаецца круг,
І вострыцца помсты сякера,
Куецца ланцуг.
Няхай сатанее звяруга,
Двуногі шакал —
Не выйдзе з замкнёнага круга
Нямецкі капрал.
Узважаны дні яго, лёсы,
Ён лёгкі, як пыл.
Чарвяк не ўзлятае ў нябёсы,
Бо слеп і без крыл.
Апусціцца злосна заслона,
Суд будзе суроў,
Пагібель яго неўнікнёна —
Адкажа за кроў.
На звера ў паход, людзі-брацці!
Скідайце ярмо.
Імя яго ў цемру праклятцця
Навек аддамо.

АДПОМСЦІМ

Ваякі-партызаны,
На Гітлера ў паход!
Раскрышым зброд паганы,
Нямецкі чорны зброд!
    На бой, на бой,
    На смертны бой
    Выходзьце дружна,
    Грамадой!
    Ямчэй удар!
    Цяжэй удар!
    Няхай не стыне
    Помсты жар!
Адпомсцім ліхадзеям
За слёзы, здзек, за кроў!
У вілы іх, як змея,
І голавы далоў!
    На бой, на бой,
    На смертны бой
    Выходзьце дружна,
    Грамадой!
    Ямчэй удар!
    Цяжэй удар!

Няхай не стыне
Помсты жар!
Наш помсты вір імклівы,
Як гром гудзе ўначы.
Ачысцім долы, нівы
Ад прагнай саранчы!
На бой, на бой,
На смертны бой
Выходзьце дружна,
Грамадой!
Ямчэй удар!
Цяжэй удар!
Няхай не стыне
Помсты жар!

На чорным папялішчы,
Дзе поўз нямецкі гад,
Мы гада-немца знішчым,
І згіне Гітлер-кат!
На бой, на бой,
На смертны бой
Выходзьце дружна,
Грамадой!
Ямчэй удар!
Цяжэй удар!
Няхай не стыне
Помсты жар!

Пад горкаю асінай
Прытуліць ката дол,
І зграі ўсёй звярынай
Загонім туга кол!

На бой, на бой,
На смертны бой
Выходзьце дружна,
Грамадой!
Ямчэй удар!
Цяжэй удар!
Няхай не стыне
Помсты жар!

ДУШОЮ І СЭРЦАМ МЫ З ВАМІ, ГЕРОІ

Душою і сэрцам мы з вамі, героі,
Сыны дарагія, наш цвет!
Вы множыце славу совецкае зброі,
З надзеяй на вас глядзіць свет.
Драпежныя орды пад вашым ударам,
Як скрышаны лёд, растаюць.
Рыхтуйце-ж магілы фашысцкім пачварам,
Змятайце нямецкую муць.
Ад фінскіх узгор'яў, з Дуная і Прута
Паўзе саранчою брыда,
І ўсё пажырае, знішчае ўсё люта
Галодная зграя, арда.
Руіны, пажары іх значацца следам
І ўсюды нявінная кроў,
Не шкода дзяцей і жанчын людаедам,
Не шкода ім сёл, гарадоў.
Бандыт і грабежнік, звяруга шалёны,
Фашысцкая чорная вош,
Дык што яму права, людскія законы,—
Закон яго—доўбня і нож.
Такіх цемрашалаў не знаў свет ніколі.
Адпомсцім-жа гаду за здзек,

І чэрап «арыйскі» на стоптаным полі
Навек пахаваем, навек.
Душою і сэрцам мы з вамі, героі,
Краса наша, гордасць і цвет.
Вы множыце славу чырвонае зброі,
З надзеяй на вас глядзіць свет.

НАРОДУ-БАРАЦЬБІТУ

Няхай землю імгла аблягае,
І звісае над ёю туман,—
Іх разгоніць вясна маладая,
Вытча новы зямлі сарафан.
Няхай цёмная сіла сваволіць,
І злы намысел тоіць вар'ят,—
Не было і не будзе ніколі,
Каб хадзіў ясны месяц назад.
Няхай вораг паганы лютуе
І навалаю чорнай плыве —
Ён магілу сабе сам рыхтуе
Пад асінаю ў дзікай траве.
Няхай доўгія ночы находзяць
І трывожныя веюць вятры —
Іх адолееш ты, мой народзе,
І табе зложаць гімн песняры.
Дык рыхтуй-жа магутныя сілы —
Вораг люты штурмуе наш дом.
Ты абруш на яго прах магілы,
Разразіся над ім перуном!

У ЦЯЖКУЮ ЧАСІНУ

Зямля мая, нябёсаў родных сінь,
Лугоў зялёныя пасцелі!
Вы ўстаеце з-за смужных далячынь
Скрозь горы і пустэлі.
Празрыстасць рэк, дубоў жывы шалаш,
Дарог нязлічаных красёнцы!
Я бачу вас, я чую голас ваш,
Прываблівы, як сонца.
Мой мілы край, народ мой дарагі
З душой адкрытаю і сэрцам!
Зноў дзеляць нас парогі-берагі...
Пракляцце крывяжэрцам!
Смуга, імгла навісла над табой,
І п'еш ты зноў пакуты чашу:
Фашыст-шакал варожаю нагой
Стаптаў нам нівы, пашу,
Як пошасць чорная, ўварваўся ён,
Прайшоў разбойніцкай ступою,
І ўсюды кроў, няволю і палон
Пакінуў за сабою.
Спаліў твае сялібы, гарады,
Набытак, дом разграбіў ён дарэшты.

Не ведаў ты яшчэ такой бяды
З тых пор, як тут жывеш ты.
Не плач, зямля, народ мой, не тужы —
Ты полымем палючым запаліся!
За здзек, за кроў, за гвалт, за грабяжы
На Гітлера, на рыся!
Находзіць час, і меркнуць яго дні —
Пакоціцца ў бяздонне гэта скула:
Не вырвецца з сваёй-жа западні
Фашысцкая акула!

ФАШЫСЦКІМ БАНДЫТАМ

Запамятай цвёрда,
Разбойнік з Берліна,
Сусветны грабежнік, бандыт:
Ты сам, твае орды
Ў совецкай краіне
Жалезны свой зломяць капыт.
Няхай вар'яцее
Цямраная сіла,
На далечы сцеле туман,—
Фашысцкаму змею
Тут будзе магіла —
Пад горкай асінай курган.
Зямля, мая маці,
Радзіма мая ты!
Гарой пастаім за цябе.
Варожыя раці
Вампіраў заклятых
Змяцём у святой барацьбе.
Разгорнем шырока
Магутныя плечы
І вышай падымем наш сцяг,
Бо час недалёка

Рашучае сечы,
  І зрынецца вораг у прах.
Дык помні-ж ты цвёрда,
Разбойнік з Берліна,
  Крывавае цьмы пасланец:
Ты сам, твае орды
У нашай айчыне
  Ганебны свой знойдуць канец!
Шчыльней-жа з'еднаем
Рады баявыя,
  На ворага рушым, як вір.
Лунаюць над краем
Сцягі агнявыя —
  Вядзі нас на бой, правадыр!

НА АБАРОНУ

Грымяць гарматы ўдзень і ўночы,
Зямля палошчыцца ў агні.
Крывавы жах на свеце крочыць,
Паўстаўшы з чорнай глыбіні.
Драпежны звер аскаліў зубы,
А побач з ім брыдзе шкілет.
Шукае Гітлер свае згубы,
І згіне наглы людаед.
Яму крыві пралітай мала —
Разбойнік прагне больш афяр.
Змяіным ядам вострыць джала
Сусветны злодзей і махляр.
І ноччу з ім плывуць пажары,
Як саранча, паўзуць пачвары
На нашы гоні, рубяжы,
Але не доўга дзікім гунам
Чыніць крывавы свой разгул.
Я чую—робяць людзі труны,
Куюць ланцуг для калігул.
Мы не схіснуліся пад бурай,
Навалай дзікае арды.
Бандыт заплоціць сваёй скурай

За нашы сёлы, гарады.
Вышэй, ярчэй узнімем молат,
Распалім горны гарачэй.
На абарону, мой люд-волат!
Удар па ворагу ямчэй!

БАЙЦАМ-КОМСАМОЛЬЦАМ

Арлы маладыя,
Я вас пазнаю
Бясстрашных і мужных
У грозным баю.
    Пад вашым напорам
    Хістаецца даль,
    Пад вашым ударам
    Згінаецца сталь.
І крышуцца танкі
Фашысцкія ў соль,
І падае вораг,
Як горкі куколь:
Пілот-комсамолец,
Танкіст і стралок —
Нястрымная лава,
Вясенні паток,
    Што орды тэўтонаў,
    Нямецкіх сабак
    Развее, рассее,
    Раскрышыць на мак:
На сушу, на мора,
У высі нябёс

Ваш дух непахісны
Сцяг славы узнёс.
    Паднят ён высока,
    Як зоры Крэмля,
    І вас услаўляе
    Радзіма-зямля.
Арлы маладыя,
Юначая кроў,
І радасць вы наша,
І наша любоў.

РОДНЫ ШЛЯХ

Шлях старадаўні, вядомы ў народзе
Лёг між прысады бяроз.
Пасмы іх спушчаных кос
Звіслі ў лісцяным жывым хараводзе.
Роўныя тоны іх мірнай размовы
Ціха над полем плылі,
І заміралі ў далі
Песні спрадвечнай знаёмыя словы.
Побач гасцінца лясы, лугавіны,
Мора зялёнае ніў,
Срэбраных рэчак разліў,
Лёгшых утульна пад зелені тынам.
Вёскі, мястэчкі абапал дарогі,
Дбалы, гасцінны народ,
Сад, паплавец, агарод,
Гай у сінечы, узгоркаў разлогі.
Век плыў за векам, мяняліся часы,
Шмат адбылося падзей,
Свет расчыніўся шырэй,
Новыя сцежкі пралеглі, як пасы.
Шлях-жа старэнькі з бярозамі ў згодзе
Так-жа, як здаўна, ляжыць,

Краю гатовы служыць,
Тое-ж носіць і імя ў народзе.
Шлях ты мой родны, гасцінец шырокі!
Лучыш ты два рубяжы:
Усход наш і захад чужы,
Лёг ты спрадвеку праз нашы валокі:
Дай ты мне вестку аб людзях і краю —
Чым-жа народ наш жыве?
Голас твой, чую, плыве,
Горы і долы, пустэлі мінае:
«Часы ліхія насталі ў краіне.
Топча дарогі чужак,
Нішчыць дабро ваўкалак, —
Чыніць расправы нямецкі звярынец.
Толькі-ж не ведае вораг спакою,
Грозна бушуюць бары,
Чуюць пагібель звяры—
Смерць іх вартуе з-пад кожнае хвоі.
З Нёмана, Прыпяці, Свіслачы, Сожа
Носіцца голас наўсцяж:
Быў ён і будзе край—наш,
Вораг закляты тут галаву зложыць.
Дружна паўсталі байцы-партызаны.
Помста—іх думка адна—
Знішчыць заразу да дна:
Ворагу месца пад дзікім бур'янам!

Вер мне, мой дружа! Няпрошаным госцям
Заўжды аднакі пачот —
Выкінем нечысць за плот,
Месца ёй хопіць на нашым пагосце.
Чуеш, з усходу як громы грукочуць —
Выкурым гада з нары!»
Родны гасцінец стары,
Хай-жа твой голас ды будзе прарочым!

ВЯСНОЮ

Вясенняе неба, таполі
І свежае лісце на іх.
А сэрца маё, як ніколі,
Імкнецца да гоняй сваіх.
Тут ціха, спакойна, утульна,
І песціцца ў сонцы платан,
І лашчыцца вецер разгульны,
Шырокі, як Узбекістан.
А ў роднай маёй Беларусі
Снуюцца нядоля, бяда,
Пакутуе люд наш у скрусе,
І хлеб яго—сок, лебяда.
Я знаю—вядзе там чужынец,
Нямецкая погань свой рэй,
А дзеці глядзяць на гасцінец,
Чакаюць—прыходзьце хутчэй!
Ох, многа там гора, пакуты,
Ды ведай-жа, край родны мой:
Няхай буду бедны, разуты,
Абы мне быць толькі з табой;
Была-б толькі воля, пазбыць-бы
Драпежнікаў дзікай арды.

Эх, Нёман мой, Свіслач і Віцьба,—
Пазнаў-бы я радасць тады!
Няхай-жа расступіцца поле,
Фашысцкую твань праглыне!..
Вясенняе неба, таполі...
Ой, снішся, край родны, ты мне.

ГОЛАС ВЕТРА

Зашумеў на лад суровы
Вецер вольны, сонца сын,
З родных ніў, лясоў, дубровы
Шмат нясе ён мне навін.
А навіны невясёлы:
Паліць вораг нашы сёлы,
Топча нівы, сенажаці,
Няма літасці дзіцяці,
Ні жанчыне, ні старому,
Забірае скарбы з дому.
Ненаедны, жорсткі, люты,
Чыніць здзекі і пакуты.
Нелюдзь, вырадак шалёны,
Кроўю піша цьмы законы
Для няволі, гора, згубы...
Звер нямецкі шчэрыць зубы...
Ды прыціх мой родны вецер,
Шэпча мне, змяніўшы тон:
«Не сумуй, браток,—як смецце,
Вольны люд змяце палон.
Не сагнуў ён спіны, шыі,
Зброю ў рукі ўзяў ізноў.

На дарогі баявыя
Ён павёў сваіх сыноў.
Росіць вораг кроўю чорнай
Багуны і верасы,
І гамоняць непакорна
Беларускія лясы.
Не зламаць народнай сілы
Дзікім ордам у баю.
А я ім на іх магілах
Марш хаўтурны прапяю».

СМЕРЦЬ РАЗБОЙНІКАМ

Рассыплецца ў прах
Тая глыбіна сталі,
Што рушыў нямецкі
Разбойнік на нас.
Народы Расіі,
Як скалы, паўсталі,
Пагібелі Гітлера
Блізіцца час.
Нядоўга сваволіць
Расцугленай сцерве —
Хрыбет яе гнецца,
І крышыцца зуб.
Паточаць у полі
Магільныя чэрві
Труп гітлераў,
Герынгаў, гебельсаў труп
Савецкае поле —
Вялікае поле,
І межаў няма ў ім,
Няма і граніц.
Над полем лунае
Шырокая воля,

Радзілася-ж воля
Ў агні бліскавіц.
За кожную пядзю
Зямлі нашай мілай,
Што кроўю паліта
Ад даўніх часін,
Паплаціцца вораг
Бясслаўнай магілай,
Дзе вырасце толькі
Бур'ян і палын.
Я бачу—кастлявыя,
Смертныя рукі
Разняты шырока,
Каб труп іх абняць.
Я чую выразна
Славянскія гукі,
А ў іх пераможныя
Маршы звіняць.
Фашысцкая гідра
Крывёю сцякае,
І курчыцца ў болях
Прыдушаны змей.
На абарону!—зямля нам гукае.
Падвоім-жа сілы,
Ударым цяжэй!

НА ВОСІ РЫМ—БЕРЛІН

Раззявіў пасць Гітлер шырока —
Ён хоча ўвесь свет праглынуць.
Хоць бачыць бандыцкае вока,
Ды воўчыя зубы не йямуць.
    Надзея на «бліц-крыг» патухла —
    На ўсходзе зламаў ён капыт,
    Падбітае рыла апухла,
    І выйсця шукае бандыт.
Ён кідае вока на дучэ:
— Беніта, падкінь хоць мільён,
Ідзі на Расію—там куча
Чакае цябе макарон.
    У славе ваяцкага блеску
    Ты вернешся грозны у Рым.
    Ты прыклад бяры з Антанеску
    І прыкладам будзь ты другім.
Ты—шворан праслаўленай восі,
Хоць шворан пагнуты, крывы,
Але ў незадачлівым лёсе,
Беніта, не траць галавы!
    І рохнуў Беніта, як чушка,
    На квінту спускаючы нос:

— За морам цялушка-палушка,
Ды дораг яе перавоз.
Люблю макароны, кантаты,
І Цэзара лаўры я сню.
Але італьянцы-салдаты,
Баюся—падложаць свінню.
Не хочуць ісці на Расію,
Расія-ж... ты ведаеш сам:
Не трудна зламаць у ёй шыю
Пакінуць штаны свае там.
Нахмурыўся «фюрэр» сурова —
Мяняюцца людзі і час,
І верціцца страшнае слова:
«Уграз я ў Расіі, уграз!»

B000000276791 5